Dr. Lévay Béla bemutatkozása:

Cím:2457 Adony, Vetus Salina u.17.
Mail: levaybela@invitel.hu; levay@para.chem.elte.hu
Tel: 20/803-8061; 25/232-843
Honlap: http://www.chem.elte.hu/departments/magkem/levayb/levaybhun/index.html; http://kkkk.elte.hu/levaybela.html

Magamról: Dr. Lévay Béla vagyok. 1938-ban születtem Budapesten. 1962-ben okleveles vegyészi diplomát szereztem az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE), amely első és egyetlen munkahelyem is lett. A kémiai tudományok doktora fokozattal egyetemi tanár vagyok az ELTE Természettudományi Karának Kémiai Intézetében, a korábbi Magkémiai Tanszéken, és egyúttal a Környezettudományi Kooperációs Kutató Központ igazgatója is vagyok.
Szűkebb családomról: Feleségem 1961 óta dr. Sándor Márta, aki fogorvos volt, és jelenleg nyugdíjas. Három fiamtól (I. Levente/1964, II. Örs/1966, III. Zsolt/1968) 6 menyem közreműködésével eddig 9 gyönyörű unokám van (I/1. Csanád/1990, Zsombor/1990; I/2. Zétény/2005; II/1. Orsolya/1992, Luca/1995; II/2. Boglárka/2003, Rozi/2006; III/1. Flóra/1992, Anna/2004).
Családfakutatási hobbim kialakulásáról: Sajnos csak nagyszüleim és szüleim halála után döbbentem rá, hogy milyen kevés konkrétumot tudok felmenőimről. A dolog akkor kezdett igazán érdekelni, amikor egy családi iratokat tartalmazó bőröndből kezembe kerültek szüleim felmenőinek egészen a nagyszüleikig bezárólag összegyűjtött születési és házassági anyakönyvi kivonatai. A magyarországi plébániákról származó anyakönyvi másolatokra rá volt vezetve, hogy „Az 1939. évi IV. t.c. végrehajtása céljára bélyegmentes." Hasonló dokumentumokat találtam feleségem szüleinek felmenőiről is. Tehát a szégyenletes emlékű zsidótörvények írták elő ezeknek a dokumentumoknak a beszerzését.
Mindenesetre ez a dédszülőkig terjedő dokumentumgyűjtemény, amely az ükszülők neveit is tartalmazta, jó alapot szolgáltatott a még távolabbi ősök adatainak a földerítéséhez. Ez akkor vett igazán komoly lendületet nálam, amikor tudomásomra jutott, hogy a Magyar Országos Levéltárban (MOL) hozzáférhetőek és ingyenesen kutathatók a Trianoni határokon belüli és kisebb részben azon kívüli Magyarország egyházi anyakönyveinek mikrofilmmásolatai az 1895-ig terjedő időszakig, azaz a polgári anyakönyvezés bevezetéséig. Így lettem 1992-től a MOL többé-kevésbé rendszeres látogatója.
Szerencsésnek bizonyult, hogy a feleségem csepeli sváb felmenőinek kutatásával kezdtem a munkát, mert azok a Csepel-sziget néhány falujára terjedő, meglehetősen szűk körben és szigorúan egymás között, német a némettel, házasodtak. Feleségem anyja volt az első a családjában, aki nem német nemzetiségűhöz ment feleségül. Így azután viszonylag gyorsan és könnyen haladtam előre, pontosabban az időben visszafelé, egyes esetekben a 9. generációig. Később aztán sok problémával, ellentmondással is találkoztam, és rájöttem, hogy a családfakutatás egy érdekes „puzzlejáték", amely sosem fejezhető be. De hát éppen ez a szép benne! Öreg napjaimban sem fogok unatkozni.
Már 10 éve kutatgattam az őseimet, amikor egészen véletlenül megláttam a MOL-ban az AkuFF-nak egy már lejárt határidejű meghívóját. Ennek alapján Amrein Ilonával sikerült felvennem a kapcsolatot, és 2002. szeptemberétől 061-es sorszámmal AKuFF-tag lettem. Igen sokat köszönhetek az egyesületnek. Így ismertem meg pl. az „Ortssippenbuch"-okat, a kivándorlási adatgyűjteményeket és egyéb hasznos dokumentumokat, amelyek segítségével jelentős előrehaladást sikerült elérnem.
Amit eddig megtudtam őseimről: Apai ágon a legrégebbi közvetlen férfiági felmenőm a **szépapám**, **Johan Reder**, aki egy 1815-ös baranyai malomösszeírás szerint egy egykerekű,

nem szitás, 3. „classisú” vízimalom tulajdonosa volt Herenden (ma Kisherend), de a későbbi összeírásokban már nem szerepel a malomtulajdonosok között. Felesége **Catharina Kesdorf** (Gäsdorf/Kesztorf) volt, akinek neve György fiuk házassági anyakönyvéből ismert. Szépszüleim születési és házassági adataira eddig még nem sikerült rátalálnom.
Négy gyermekük közül Herenden született az **ükapám**, **Reder György** (Herend, 1824 - ?), aki kátolyi molnárlegényként 1844-ben vette feleségül **Weidhoffer József** (Pécsvárad, 1790 - ?) szabómester és **Pritzelmajer Magdolna** (Pécsvárad, 1800 - ?) lányát, **Weidhoffer Évát** (Pécsvárad, 1825 - ?).
Ükszüleim harmadik gyermekeként Nagy Pallban született a **dédapám**, **Réder Károly** (Nagy Pall, 1849 - Pécs, 1908), aki szabómester volt Pécsett. Felesége **Kummer András** (Pécs, 1826 - ?) bádogosmester (laminarius) és **Schunk Katalin** (?1820 - ?) lánya, **Kummer Anna** (Pécs, 1859 - Pécs, 1895), akitől 7 gyermekük született. Az 5 fiú magyaros keresztneve (Győző, Károly, Gyula, **Béla** és Jenő) arról tanúskodik, hogy a család ekkor már magyarnak tartotta magát.
Nagyapám, **Lévay (Réder) Béla** (Pécs, 1884 - Budapest, 1931) és fivérei voltak az első tanult emberek a Réder családban. Nagyapám matematikatanár lett, és a m. kir. Bocskai István reáliskolai nevelőintézet igazgató-tanáraként halt meg 47 évesen, fehérvérűségben. Egyetemi indexébe bejegyezték, hogy „… Réder Béla cs. és kir. budapesti gyalogsági hadapródiskolai tanárjelöltnek megengedtetett, hogy a kir. magyar tudomány-egyetemre (*ma ELTE, L.B.*) mint rendkívüli hallgató beiratkozhassék”. Indexében Eötvös Loránd báró saját kezű bejegyzése tanúskodik arról, hogy a heti 5 órás „Kísérleti természettan” (*ma fizika, L.B.*) tantárgyból „jelesen colloqualt”. Hasonlóan kiváló eredménnyel vizsgázott olyan neves matematikaprofesszoroknál is mint Beke Manó vagy Fejér Lipót.
1912-ben feleségül vette **Czeller Lajos** (Udvard/Dvory nad Žitavou/SK, 1854 - Vágsellye/Šaľa/SK, 1953) és **kisszecsei Lévay Henrika** (Budapest, 1847 - Vágsellye/Šaľa/SK, 1910) lányát **Czeller Malvint** (Vágsellye/Šaľa/SK, 1890 - Szigetszentmárton, 1975).
De miért változtatta meg nagyapám a Réder családnevét és miért pont Lévayra? A névmagyarosítására annak kapcsán került sor, hogy I. világháborús érdemeiért (sebesülés, III. osztályú Vaskorona-rend lovagja és egyéb kitüntetések) vitézzé avatták. Hogy kötelező volt-e ilyen esetekben a névmagyarosítás, azt nem tudom, de valószínűleg elvárták. Logikusnak tűnt olyan család nevét választani, amellyel utódai valódi vérségi kapcsolatban is állnak majd. Ezért választotta felesége anyja „kutyabőrös” Lévay családjának a nevét, amelynek viseléséhez 1922-ben fiával együtt megkapta a belügyminisztérium engedélyét. A Lévay család a nemességet 1631-ben kapta II. Ferdinánd királytól, aki azt **Lévay alias Vaska Andrásnak** a tokaji harmincad ellenőrének adományozta.
A Réder-ágon még további német családnevek (**Kaltwasser, Frank Höffner, Pauer, Kuzman**) míg a Czeller-ágon több magyar családnév (**Istenes, Borbély, Juhász, Vadkerti, Tamás**) mellett szlovák hangzású nevek (**Sztankó, Kollár**) is előfordulnak.
Ma már kideríthetetlen, hogy hogyan került nagyapám és a Felvidékről származó későbbi felesége Szegedre, ahol összeismerkedtek, és ahol első gyermekükként megszületett **édesapám**, **Lévay (Réder) Gábor** (Szeged, 1913 - Budapest, 1981). Ő a Ludovika Akadémián végzett és tüzér vezérkari századosi rangban fejezte be katonai pályafutását 1945-ben. Utána szamaras kordéval tejbegyűjtést végzett tanyákról, majd vasbetonszerelő szakmunkás és később hivatásos méhészmester lett.
Apám öccse **Lévay Sándor** (Budapest, 1919 - ?/SZU, 1943) ludovikás tüzérhadnagyként a Don-kanyarban halt hősi halált. Halálának nem szokványos körülményeit Nemeskürty István „Rekviem egy hadseregért” c. művében írta meg. Amikor a szovjetek bekerítették a tüzérségi megfigyelő állását, a saját ütegeinek össztüzét irányította az állásra.

Apám 1937-ben vette feleségül **édesanyámat**, **Pongrácz Katalint** (Komárom, 1915 - Budapest, 1989), aki **szentmiklósi és óvári Pongrácz Miklós** (Eszterháza, 1879 - Komárom, 1922) és **Oriold Katalin** (Palánka/Bačka Palanka/YU, 1882 - Komárom, 1953) hat élő gyermeke közül a legfiatalabb volt (fiú ikertestvére csecsemőként meghalt).
A **szentmiklósi és óvári Pongrácz nemzetség** leszármazási táblázata 1230-tól egészen Miklós nagyapámig bezárólag több forrásból is ismert. Ősük **Hauk Polko** cseh főnemes volt, akinek leszármazottait II. András, IV. Béla, ill. IV. (Kún) László király „a vendégnépek (idegenek) sorából kivette és az ország első nemesei közé sorozta". Ősi fészkük Liptó vármegyében a ma már csak romjaiban megmaradt Óvár vára (*ma Starý hrad/SK*) és Liptószentmiklós (*ma Liptovský Mikulás/SK*) volt.
A Pongrácz-ágon van a családfának egy fontos leágazása. Dédapám, **Pongrácz Sándor** (Andrásfalva/Liptovska Ondrašová/SK, 1835 - Komárom, 1889) felesége **szenkviczi Palkovics Gizella** (Esztergom, 1844 - Pozsony/Bratislava/SK, 1911) **Palkovics Károly** (Buda, 1816 - Karva/Kravany nad Dunajom/SK, 1897) és **derghi és karcsai Somogyi Mária** (Esztergom, 1817 - Karva/Kravany nad Dunajom /SK, 1866) lánya volt. Palkovics Károlyt az 1848/49-es szabadságharc idején Kossuth Lajos Esztergom és Esztergom vármegye kormánybiztosává nevezte ki. Tevékenységéért halálra, majd 16 évi várfogságra ítélték. A munkácsi és komáromi várbörtönökben 4 évet ült. Később Esztergom vármegyében I. alispán, és két cikluson át országgyűlési képviselő is volt. Édesapjának, **idősebb Palkovics Károlynak** (Budapest, 1788 - Esztergom, 1865), aki táblabíró és városi orvos volt Esztergomban, a családi emlékezet szerint 3 feleségétől 32 gyermeke volt. Az adat hitelességét támasztja alá, hogy 25 gyereknek valóban megtaláltam az anyakönyvi adatait. A hiányzó 7 gyerek adatai valószínűleg a Budapest Krisztinavárosi plébánia megrongálódott anyakönyveiben vannak, amelyekről nem készültek mikrofilmmásolatok.
Itt reménytelenül elakadtam **a Palkovics család eredeté**nek a kutatásában. Ekkor egy merész elhatározással telefonon megkerestem a budapesti telefonkönyvben szereplő Palkovicsokat, és nagy szerencsémre ráakadtam egyre, aki birtokában volt a felmenőire vonatkozó anyakönyvi dokumentumok hiteles másolatainak egészen 1695-ig visszamenőleg. Ezek szerint **a Palkovicsok burgenlandi horvátok** voltak, akiknek ősei a Trianon előtti Sopron vármegye Kismartoni járásához (ma az ausztriai Burgenland tartományhoz) tartozó Büdöskút/Stinkennbrunn faluból származtak. A burgenlandi horvátok, hasonlóan a Budapest környéki szerbekhez, a törökök elő menekültek békésebb vidékekre.
Bácskai eredetű Oriold nagyanyám és az ország másik végéből származó Pongrácz nagyapám találkozásának története ma már szintén a megoldhatatlan rejtélyek közé tartozik. Sokáig megfejthetetlennek tűnt számomra **az Oriold család eredete** is. Nagyanyám franciás hangzású családneve ellenére német anyanyelvű volt, és csak férjhez menetele után tanult meg magyarul. Jól számolni azonban idős korára is csak németül tudott. Felmerült a család esetleges hugenotta eredete, de egyes anyakönyvekben Ohrjoll-nak írott nevüknek a szlávos csengése is zavaró volt. A MOL-ban fellelhető palánkai anyakönyvekből csak annyi derült ki, hogy Palánkán született és halt meg a nagyanyám apja is, azaz a **dédapám**, az ácsmester **Oriold Antal** (Palánka/Bačka Palanka/YU, 1856 - Palánka/Bačka Palanka/YU, 1910). A felesége **Schwarzinger Ágota** (Szépliget/Gajdobra/YU, 1855 - ?) volt. Azonban a szintén **Oriold Antal** nevű **ükapámnak**, akinek a felesége **Wágner Ágnes** (Palánka/Bačka Palanka/YU, 1828 - Palánka/Bačka Palanka/YU, 1878) volt, csak a házassági és halotti anyakönyve volt meg Palánkán, a születési anyakönyve nem.
És ekkor jött segítségemre az AKuFF könyvtára. Stefan Stader „Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten" c. művének forrásjegyzékében (Quellenverzeichnis) ugyanis rábukkantam Anton Reimann „Ortssippenbuch Palanka in der Batschka" c. kötetére, amelyet könyvtárközi kölcsönzés útján tudtam megszerezni Frankfurtból. Ebből kiderült, hogy az **idősebb Oriold Antal** 1822-ben, Hódságban (Hodschag/Odžaci/YU) született, akárcsak apja,

Oriold Landolin (Hódság/Odžaci/YU, 1790 - Paripás/Ratkovo/YU, 1836) és anyja **Benderek Katalin** (Hódság/Odžaci/YU, 1793 - Paripás/Ratkovo/YU, 1836). Ez utóbbi házaspár, azaz szépszüleim elhalálozási adataiból az is kiderül, hogy Benderek Katalin 10. és 11. ikergyerekeivel együtt belehalt a szülésbe. Férje pedig 6 napra rá, 46 évesen követte őt a sírba. (Lehet, hogy öngyilkos lett?)
A Stuttgartból kikölcsönzött „Ortssippenbuch Hodschag 1756-1945" c. kötetből kiderült, hogy Landolin apja **Oriold Kristóf** (Ballweiler/Saarland, 1742 - Hódság/Odžaci/YU, ?) volt az első bevándorló Oriold, aki 1764-ben érkezett a Szárvidékről Bécsen keresztül Apatinba, első feleségével **Maligne Erzsébettel** (Ommersheim/Saarland, 1741 - Hódság/Odžaci/YU, ?). Apatinban született 4 gyerekével azután 1772-ben átköltözött Hódságba, ahol további 8 gyereke született. Ezek közül 7, köztük Landolin is már a második feleségétől **Mayer Magdolnától** (Riegel, 1753 - ?) származik. A bevándorló Oriold Kristóf szülei **Oriold Henrik** és **Albert Anna Mária** voltak. **Oriold Henrik** Hódságban halt meg özvegyen 1784-ben, 72 éves korában. Valószínű, hogy fia után vagy vele együtt vándorolt ki, és öreg napjaiban a fiával élt együtt.
Az Oriold-ágon még számos német nevű család (**Schmaus, Weiss, Dornstädter, Krämer, Welsch, Gerlach, Rechtenwald, Huber, Rither, Limbacher, Riber, Fricker, Delva**) található.
A német nyelvű Orioldok szárvidéki eredetével megoldódott a franciás hangzású név eredete is, hiszen ezen a francia-német határvidéken keverten él a francia és német nyelvű népesség.
Összefoglalva: olyan **magyar vagyok**, akinek ereiben a magyar mellett kb. 50% német valamint horvát és szlovák eredetű vér is folyik, és aki magyarsága mellett más nyelvű őseire is büszke.